

Palack kupakkal - kupakján Bethlen Druzsina és Mikes Mihály címerével

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	3282.a-b
Készítés ideje:	1693
Készítés helye:	Erdély; Felsőproubák (Porumbacu de Sus) (feltehetően)
Jelzés:	az aranyozott ezüst kupakba beütve: MW mesterjegy (vö. : Kőszeghy Nr. 1003.)
Anyag:	aranyozott ezüst; színtelen üveg
Technika:	aranyozott díszítés; csiszolt; formába fúvott
Méreték:	magasság: 24,2 cm magasság: 2,6 cm legnagyobb szélesség: 12,5 cm szájátmérő: 4,2 cm talpátmérő: 11,5 x 8,5 cm átmérő: 4,7 cm

Formába fúvott színtelen üveg, csiszolt díszítéssel és aranyozással aranyozott ezüst kupakkal.

Négyoldalú hasáb, letompított sarkokkal. Előlapján kartusban a keresztre feszített Krisztus, a hátlapon Agnus Dei ábrázolás, a két keskeny oldalon szőlőtőke. Csavaros kupakján két címer: "Mikes Mihál 1693" és "Bethlen Drusian" körirattal.

A tárgy erdélyi származását a megrendelők erdélyi voltán kívül a dugón lévő MW-ötvsjegy is tanúsítja. Kőszeghy szerint két MW-monogramos mester is működött Erdélyben, pontosabban Kolozsvárott, palackunk készítése idején: Michael Werner és Mathias Werner. Michael Werner tevékenységének Kőszeghy által említett évszámai: 1663-1664, 1672-1674, 1702. Mathias Werner első ismert munkája 1705-ből való. Jelenlegi ismereteink szerint nem dönthető el, hogy a kupak melyikük keze munkája. A palack az erdélyi Porumbákon készült. Itt a 17. század utolsó évtizedében már készültek olyan vastagabb falú üvegek, melyeket a hagyományosnál mélyebbre is csiszolhattak, így a felületre ragasztott aranyfólia a dörzsölés után a vajatok mélyedésében megmaradhatott. A palack oldalait díszítő szőlő motívumok a feszülettel és az Isten Bíránnya ábrázolással a házasság szentségére történő utalásként is értelmezhetőek. Tudjuk, hogy Mikes Mihály és Bethlen Druzsina 1693-ban kötött házasságot Kolozsvárott, a ferencesek templomában.

A pincetokpalack - amilyen tárgyunk is volt - konkrét használatra készült. Ebben tárolták a lefejtett, fogyasztásra előkészített bort. Még a díszesen kivitelezett darabok sem képviseltek azonban akkora értéket, hogy ajándékozásra alkalmasak lettek volna. Ezért a rajtuk lévő, címer, monogram nem az ajándékozót reprezentálja, nem annak nevét címerét vagy monogramját ábrázolja, hanem a tulajdonosét, így tulajdonjegyül szolgálhatott.

Irodalom

- Fulga Ligia: *Das siebenbürgische Glas im 17. und 18. Jahrhundert: technische Lösungen, künstlerische Tendenzen*. Verlag Janos Stekovics, Doßel, 2007. - p. 140.
- szerző: Varga Vera: *Üvegen innen és túl - Bor és Üveg*. Magyar Szőlő- és Borkultúra Kht., Budapest, 2003. - Nr.8., p.11.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - üveg 14.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 198.
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 5.65. (Katona Imre)
- Varga Vera: *Régi magyar üveg*. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1989. - Nr. 5.
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 219.
- Szerk.: Csányi Károly: *Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményei - az iparművészet rövid*

történetével. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1926. - Nr. 49.

